

STICHTING
CAVALERIE ERE-ESCORTE

Op 2 juli 2025 memoreert het Cavalerie Ere-Escorte 400 jaar escorteren van het staatshoofd

Hoe het begon - de Republiek in de periode 1625-1795

- Ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog had de toenmalige Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden zich in 1625 zover van Spanje vrijgevochten, dat er internationaal status en aanzien was verworven. Hierbij paste dat de stadhouder, als hoofdfunctionaris in de uitvoerende macht en opperbevelhebber van het leger, een eigen lijfwacht kreeg. De toenmalige stadhouder en legeraanvoerder van de Republiek, Maurits van Nassau, Prins van Oranje, overleed echter voordat dit kon worden uitgevoerd, op 23 april 1625.
- Zijn jongere halfbroer Frederik Hendrik volgde hem op als stadhouder van Holland, Zeeland, Utrecht, Gelre en Overijssel, en als kapitein-generaal van het Staatse leger. Voorafgaand aan deze benoeming was Frederik Hendrik 25 jaar commandant van de Cavalerie van het Staatse leger, en had hij zijn eigen eenheid, het Vaan Kurassiers van Prins Frederik Hendrik. Dit vaan had de sterkte van wat nu een eskadron zou worden genoemd en telde 150 ruiters. Op 2 juli 1625, kort na zijn benoeming, werd deze eenheid als de Garde te Paard geformaliseerd om hem te begeleiden en te beschermen. Frederik Hendrik was de zoon van Willem van Oranje (de Zwijger) en diens vierde vrouw, Louise de Coligny. Zijn bijnaam was 'de stedendwinger', vanwege zijn succesvolle belegeringen van door Spanje bezette steden tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Hij bekleedde een centrale rol in de consolidatie van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden als militaire én diplomatieke grootmacht in Europa. De taak van het escorteren van de stadhouder door een daarvoor bestemde Cavalerie-eenheid bleef in stand tot het einde van de Republiek in 1795.

Herwonnen vrijheid - een nieuw Koninkrijk 1814-1940

- Met het herwinnen van de vrijheid en onafhankelijkheid in november 1813, en aansluitend het ontstaan van het Koninkrijk der Nederlanden, ontstond weer de behoefte om het staatshoofd op passende wijze te escorteren en beveiligen. Al bij de oprichting van de Landmacht in januari 1814 werd deze behoefte onderkend. Initieel werd geprobeerd om hier een speciale eenheid voor op te richten. Deze en de daaropvolgende pogingen stuitten echter af op de daaraan verbonden kosten. Wél werd in Koninklijk Besluit nr. 20 van 17 maart 1815 vastgelegd dat de Koning bij Grote Ceremoniën van Staat begeleid wordt door een detachement Cavalerie. Zo kwam het dat Koning Willem I bij de feestelijke ceremoniële intocht in Brussel, daags na zijn inhuldiging in Amsterdam, begeleid werd door een van de zware Cavalerieregimenten, het 2e Regiment Karabiniers, voorafgegaan door hun bereden orkest. Bij het halfjaarlijks wisselen tussen Brussel en Den Haag als locatie van de hofhouding werd de taak van het escorteren toebedeeld aan het Cavalerieregiment dat op dat moment in die plaats was gelegerd. Onze Cavalerieregimenten wisselden in deze periode namelijk met regelmaat van standplaats, waarbij een regiment op elke plaats gelegerd kon worden waar een Cavaleriekazerne was.

STICHTING CAVALERIE ERE-ESCORTE

- Na de afscheiding van België in 1830 volgde een grote reorganisatie van het leger en daarmee ook van de Cavalerie. Door het vertrek van de Belgische cavaleristen die in alle regimenten dienden werden sommige regimenten opgeheven en de resterende eskadrons overgeplaatst naar een ander regiment. In die tijd bestond de cavalerie nog uit kurassiers, lichte dragonders, lancers en huzaren. Bij de reorganisatie en inkrimping van 1867 ontstonden de vier huzarenregimenten en werd ook de attila ingevoerd. Vanaf dat moment ontstond een situatie waarbij de regimenten minder vaak van standplaats wisselden. Zo kon het gebeuren dat het 3e Regiment Huzaren vijftien jaar onafgebroken zowel bereden escortes als ook de paleiswacht leverde. Dit bezorgde het 3e Regiment Huzaren, dat na de opheffing van het 1e Regiment Huzaren in 1881 als enige regiment nog de rode attila voerde, naast de benaming 'de Rode Huzaren' ook de bijnaam het 'Hofregiment' op. Het bereden escorte bestond in deze periode uit een regulier eskadron, voorafgegaan door het bereden orkest van het eigen regiment. Na de invoering van het zogenoemde veldgrijs in 1912 bestond het tenue uit de grijsgroene jas en rijbroek in combinatie met de kolbak, zonder kolbakzak en pluim. Op 19 september 1939 werd het laatste Prinsjesdagescorte voor WO II in dit tenue uitgevoerd.

Het heden - het Koninkrijk hersteld, van 1945 tot nu

- Als in 1945 de nieuwe Landmacht wordt opgebouwd, is in de herboren Cavalerie geen plaats meer voor het paard. Toch wordt bij de inhuldiging van Koningin Juliana in 1948 een gelegenhedescorte uitgebracht in een combinatie van Cavalerieofficieren in attila en officieren van de Rijdende Artillerie in dolman. In de daaropvolgende jaren worden meerdere pogingen gedaan en uiteenlopende voorstellen ingediend om structureel een eenheid te belasten met het uitvoeren van bereden ere-escortes. Helaas lopen deze initiatieven in eerste instantie vast op financiële argumenten of onbegrip. Bij het huwelijk van Prinses Beatrix in 1966 wordt opnieuw een gelegenhedescorte geformeerd. Met die ervaring laten enkele bevlogen cavaleristen zich niet meer uit het veld slaan en richten zij in november 1966 de Stichting Cavalerie Ere-Escortes (aanvankelijk met een -s) op. Een jaar later volgt een ere-escorte ter gelegenheid van het huwelijk van Prinses Margriet. In de jaren daarna komt er weer schot in de zaak: vanaf 1972 is er weer jaarlijks sprake van een bereden Prinsjesdagescorte door een Cavaleriedetachement zoals al in 1815 was vastgelegd. In de periode 1972-1998 is het Cavalerie Ere-Escorte een eenheid die jaarlijks op basis van het reservistenbestand en het mobilisatiesysteem wordt geformeerd. De opschorting van de opkomstplicht maakt een einde aan deze werkwijze, waarna het Cavalerie Ere-Escorte op 1 augustus 1999 een volwaardige reserve-eenheid wordt, gevuld met beroepspersoneel en reservisten die dit op vrijwillige basis doen. Geheel in lijn met de traditie worden niet alleen bij Prinsjesdag maar ook bij koninklijke huwelijken, inhuldigingen en bijzettingen en daarnaast bij bijzondere gelegenheden (zoals het 200-jarig bestaan van de Landmacht) escortes uitgevoerd. Vierhonderd jaar na de oprichting van de eerste voor deze taak bestemde eenheid vervult het Cavalerie Ere-escorte nog steeds deze eervolle taak, nu voor Z.M. Koning Willem-Alexander en de leden van zijn Huis.